รายงานพิเศษ

ผลกระทบภาคเอกชนและตลาดแรงงาน....
ภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจจากไวรัสโควิด

ประกอบการบรรยายผลกระทบโควิด-19 ต่อภาคธุรกิจไทย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันศุกร์ที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2563

มูลค่าทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนที่หายไป จากผลกระทบวิกฤตไวรัสโควิด-19 (ไตรมาส 4)

รายละเอียด	ปีพ.ศ.2562 (ร้อยละ)	ปีพ.ศ.2563 (ร้อยละ)	เม็ดเงินที่หายไป (ล้านบาท)	หมายเหตุ
GDP	2.5	-7.8	-	มูลค่าทางเศรษฐกิจที่หายไป 1.305 ล้านล้านบาท
การส่งออก	-3.58	-8.34	636,100	
การนำเข้า	-7.92	-16.02	1,189,588	
ท่องเที่ยว	3.16 ลลบ.	-67.0	2,077,000	นักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ
การบริโภค	4.3	-1.1	-	
ค้าส่ง-ค้าปลีก	5.0	-7.2	208,800	
การลงทุนเอกชน	2.8	-10.4	81,764	เฉพาะที่ผ่าน BOI
กำลังการผลิตอุตสาหกรรม	70.5	60.69	-	
จำนวนผู้ว่างงาน	4 แสนคน	3.153 ล้านคน	340,524	ใช้ค่าเฉลี่ย 12,000 บาท x 9 เดือน (เม.ย.-ธ.ค.63)
หนี้ครัวเรือน	13.085 ลลบ.	13.587 ลลบ.	502,501	เปรียบเทียบไตรมาส 2 ปีพ.ศ.2562 กับปี 2563
รวม			5,036,277	

ที่มา : ดร.ธนิต โสรัตน์

ตลาดแรงงานภายใต้การคุกคามจากวิกฤตเศรษฐกิจถดถอย

1. วิกฤตเศรษฐกิจและปัจจัยเสี่ยงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศล้วนมีผลอย่างเป็นนัยต่อการฟื้นตัวของการจ้างงานอย่างน้อย 2-3 ปี

2. แรงงานในระบบประกันสังคมตามมาตรา 33 ระหว่างเดือนมีนาคม-เดือนสิงหาคม พ.ศ.2563 พบว่าจำนวนแรงงานในระบบลดลงถึง 613,268 คนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.23

3. จำนวนผู้ว่างงานที่ขอรับประโยชน์ทดแทนประกันสังคมมีจำนวนสูงถึง 435,010 คน เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันกับปีที่แล้วเพิ่มขึ้นถึง 1.36 เท่าถือเป็นตัวเลขสูงสุด จำนวนคนว่างงานครึ่งหนึ่งมาจากการเลิกจ้างและอีกเกือบครึ่งมาจากการลาออกภายใต้โครงการสมัครใจลาออก

4. ภาคส่วนเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรม-ค้าส่งค้าปลีกและบริการยังอยู่ในช่วงประคองตัวและบางส่วนมีการเลิกจ้างจากข้อมูลเหล่านี้คาดว่าจำนวนแรงงานที่อยู่ในภาวะไม่มีงานทำน่าจะมีจำนวนรวมกันประมาณ 3.153 ล้านคน

5. แรงงานซึ่งมีความเสี่ยงจากการที่สถานประกอบการประมาณ 3,985 แห่งขอใช้สิทธิ์ตามมาตรา 75 ที่ปิดงานบางส่วนหรือทั้งหมดล่าสุดคาดว่าจะมีจำนวนคงเหลือประมาณ 4-5 แสนคน

เปรียบเทียบการลดลงของลูกจ้างประกันสังคมมาตรา 33
(เดือนมี.ค.-ส.ค.2563 ลดลง 613,258 คน คิดเป็นสัดส่วน 5.23%)

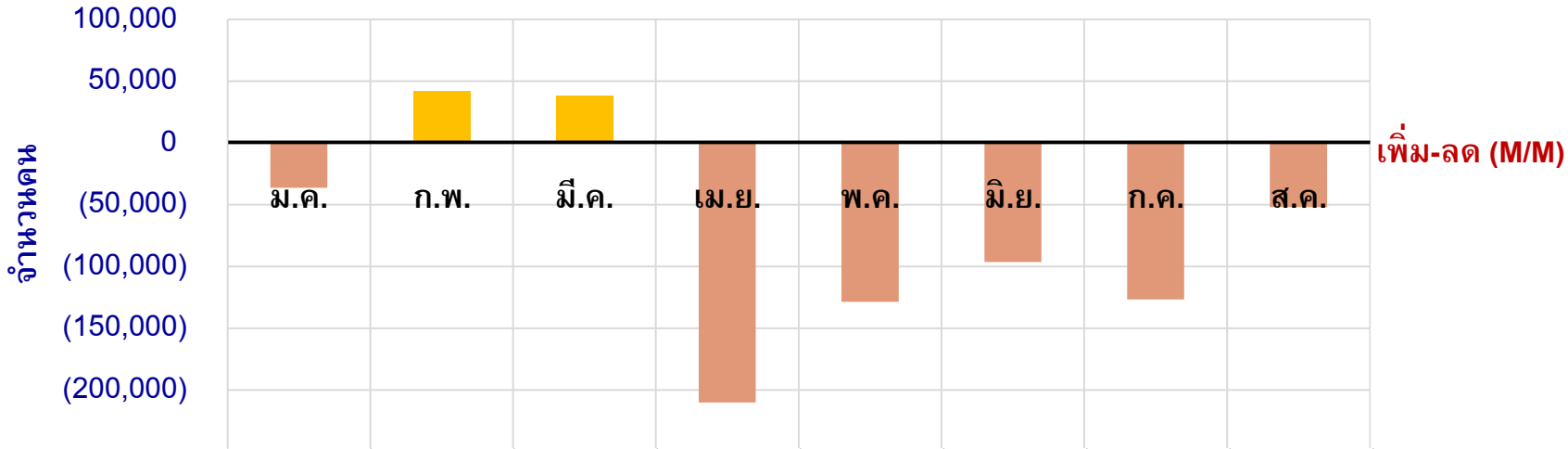

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
2563	11,650,226	11,692,429	11,730,351	11,520,407	11,391,965	11,295,514	11,168,914	11,117,083
เพิ่ม-ลด (M/M)	(36,167)	42,203	37,922	(209,944)	(128,442)	(96,451)	(126,600)	(51,831)
คิดเป็นร้อยละ	-0.31	0.36	0.32	-1.79	-1.11	-0.85	-1.12	-0.46

ที่มา : กลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจแรงงานมหภาค กองเศรษฐกิจการแรงงาน
ประมวลข้อมูลโดย : ดร.ธนิต โสรัตน์ (3 ต.ค. 63)

เปรียบเทียบจำนวนผู้ว่างงานประกันตน ม.33 (สปส.) ขอรับประโยชน์ทดแทนประกันสังคม

เดือนส.ค.2563 จำนวน 435,010 คน เพิ่มขึ้น (Y/Y)=136.0%

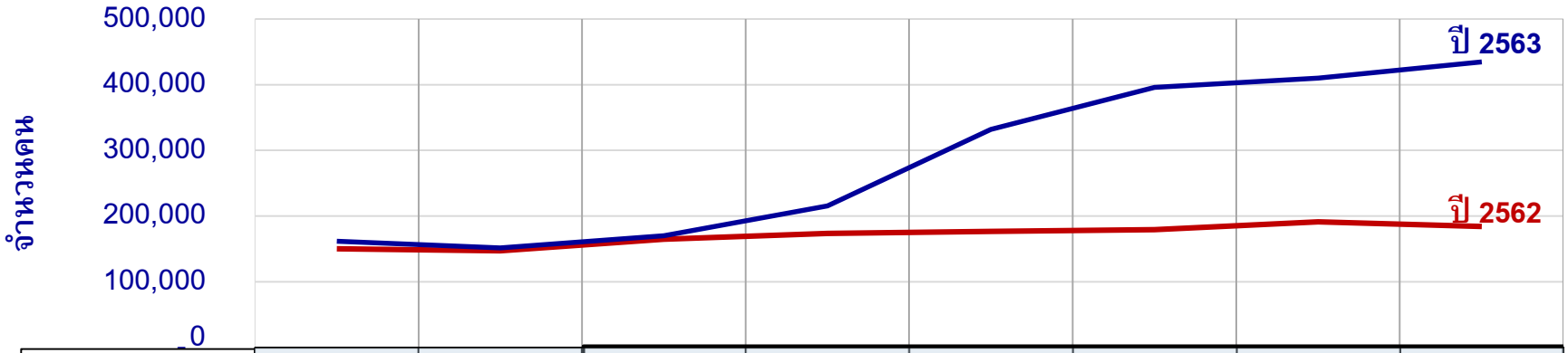

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
คนว่างงาน ปี 2562	150,265	147,624	165,040	173,796	176,931	179,515	191,657	184,291
คนว่างงาน ปี 2563	161,984	151,802	170,144	215,652	332,060	395,693	410,061	435,010
เพิ่ม-ลด (Y/Y)	11,719	4,178	5,104	41,856	155,129	216,178	218,404	250,719
คิดเป็นร้อยละ	7.80	2.83	3.09	24.70	87.70	120.40	114.00	136.00

หมายเหตุ : มี.ค.-ส.ค. จำนวนผู้ประกันตนว่างงาน (ม.33) เพิ่มขึ้น 264,866 คน = 155.7 %

ที่มา : กลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจแรงงานมหภาค กองเศรษฐกิจการแรงงาน

ประมวลข้อมูลโดย : ดร.ธนิต โสรัตน์ (3 ต.ค. 63)

กำลังแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ

กำลังแรงงาน	จำนวน (คน)
ผู้ที่ถูกเลิกจ้างรับเงินประกันสังคม	220,234
ผู้ที่สมัครใจลาออกและรับเงินชดเชยประกันสังคม	214,776
ผู้ที่ว่างงาน (มาตรา 33) แต่ยังไม่ได้รับเงินชดเชย	140,336
นักเรียน-นักศึกษาจบใหม่และว่างงานตกค้างจากปีก่อน	585,000
แรงงานนอกระบบประมาณ	2,000,000
จำนวนแรงงานต่างด้าวลดลง (มี.ค./ส.ค.)	986,900
รวม	**4,147,246**

ที่มา : รวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิเศรษฐกิจแรงงาน (ก.แรงงาน) ส.ค.63

ความท้าทายของภาคธุรกิจเอกชน

ภาวะที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรรมกำลังเผชิญหน้า

1. **รายได้ลดลงหรือหายไป** เกี่ยวข้องกับคำสั่งซื้อและหรือลูกค้าที่ลดลงหรือหายจะมากน้อยขึ้นอยู่กับว่าอยู่ในเซคเตอร์ใดหากเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งอิงจากต่างชาติการฟื้นตัวยังไม่ชัดเจนเป็นภาคส่วนที่มีความเปราะบางมากที่สุด

2. **กำลังการผลิตของภาคอุตสาหกรรม (CPU)** อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำประมาณร้อยละ 60.69 เปรียบเทียบกับปีพ.ศ.2562 อยู่ที่ร้อยละ 70.5

3. **ภาระค่าใช้จ่ายคงเดิม** ผลกระทบแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจหากเป็น SME ค่าใช้จ่ายประเภท “Fixed Cost” อาจไม่มากแต่หากเป็นขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ค่าใช้จ่ายคงที่จะสูง เช่น ค่าแรงพนักงาน-คนงาน, ค่าเช่าอาคารสำนักงาน-โรงงาน, ค่าผ่อนชำระเงินกู้สถาบันการเงิน, ดอกเบี้ย, ค่าเสื่อมราคาอาคารเพิ่มจากยานพาหนะ ฯลฯ

4. **สภาพคล่องที่ลดลงหรือหายไป** เป็นภาวะของที่ภาคธุรกิจกำลังเผชิญหน้าส่งผลต่อการผิดชำระหนี้ บางรายต้องเข้าโครงการยืดหนี้ คิดเป็นมูลหนี้ประมาณ 6.9 ล้านล้านบาทลดลงจากเดือนก่อนประมาณร้อยละ 4.2 ส่วนใหญ่เป็น SME ในจำนวนนี้คาดว่าหลังครบกำหนดสิ้นเดือนตุลาคมอาจต้องมีการขยายโครงการพักชำระหนี้คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40

5. **การลดเงินเดือน-สมัครใจลาออก-การเลิกจ้าง** เป็นภาวะที่ภาคแรงงานกำลังเผชิญมีสถานประกอบการกว่า 3,000 แห่งขอใช้สิทธิ์ตามมาตรา 75 ช่วงเดือนเมษายน-สิงหาคม 2563 ลดลงถึง 6.132 แสนคน นอกจากส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันยังส่งผลต่ออำนาจการจับจ่ายใช้สอย

ผลกระทบของภาคธุรกิจจะแตกต่างกัน

- **ได้รับผลกระทบมาก :** เป็นธุรกิจที่สถาบันการเงินเรียกว่า “ซมไข้ยาวนาน” เช่น ธุรกิจโรงแรมโดยเฉพาะที่อิงกับนักท่องเที่ยวต่างชาติและธุรกิจที่เกี่ยวกับภาคการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร, ห้างโมเดิร์นเทรด, ธุรกิจเกี่ยวกับทัวร์และหรือสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีธุรกิจอสังหาริมทรัพย์, สื่อและบันเทิง, เครื่องหนัง, เครื่องสำอางค์ พบว่าธุรกิจที่มีความเสี่ยงประเภทเหล่านี้มีอัตราเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 และในปีหน้าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 48

- **ได้รับผลกระทบปานกลาง :** ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งไม่ใช่ภาคส่งออกทั้งหมดที่ได้รับผลกระทบบางอุตสาหกรรมยังขยายตัวได้ แต่ 2 ใน 3 ของอุตสาหกรรมส่งออกอยู่ในภาวะการหดตัว นอกจากนี้ห้างโมเดิร์นเทรดที่อิง กับลูกค้าต่างชาติบางแห่งก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน ขณะที่สินค้าประเภทคงทน เช่น รถยนต์, มอเตอร์ไซด์, เครื่องใช้ไฟฟ้า, สินค้าฟุ่มเฟือย ล้วนได้รับผลกระทบมากไปจนถึงปานกลาง

- **ได้รับผลกระทบน้อย :** อุตสาหกรรมที่ขายในประเทศเป็นหลักรวมไปถึงภาคค้าปลีกที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุปโภค-บริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงร้านสะดวกซื้ออาจได้รับผลกระทบน้อยหรือยังขยายตัวได้

- **ไม่ได้รับผลกระทบ :** หลายธุรกิจซึ่งสามารถปรับตัวได้ด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดจนธุรกิจบนแพลตฟอร์มออนไลน์ซึ่งเป็นวิถีใหม่ของ “New Normal”

New Normal วิถีใหม่ของลูกจ้างหลังวิกฤตเศรษฐกิจจากโควิด

1. หลังโควิดหลายอาชีพและ Products จะเปลี่ยนไป-หายเป็นของตกยุคหรือหายไป
2. แรงงานต้องปรับตัวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Platform Economy era)
3. ความท้าทายของแรงงานภายใต้ทักษะใหม่ (New Skill Challenge)
4. อาชีพใหม่ของอนาคต (New S-Curve Occupation)
5. อาชีพดั้งเดิมยังคงอยู่ เช่น อาชีพที่ใช้ทักษะร่างกายเป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำงาน
6. ความไม่แน่นอนของการลงทุนใหม่และการย้ายฐานการผลิต

END

สามารถติดตามผลงานอื่นๆ ของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่ช่องทางนี้....

Tanit Sorat tanitvsl www.tanitsorat.com

Thank you